

Podcasts 'Historische locaties vertellen jeugdzorgverhalen'

20 februari 2025

Op vijftien locaties in West-Brabant hebben de vrijwilligers van onze stichtingen borden geplaatst met daarop de historie van die plek en een QR-code naar korte podcasts met verhalen van oud jeugdzorgcliënten. Zij vertellen hoe het in hun latere leven is verlopen en dat voor hen het verschil heeft gemaakt, dat zij zich gehoord en geaccepteerd voelden, warm en soms zelfs liefdevol. Kijk hieronder voor de links naar de podcasts en voor de borden op www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/borden.

Voorbeeld herinneringsbord

De Krabbebossen is een landgoed met een villa uit begin 20e eeuw. Naast de villa werd in 1933 een tehuis voor 'zwakke' kleuters gebouwd van 0 tot 7 jaar, met als doel om de grote kindersterfte van die tijd tegen te gaan. Initiatiefnemers waren dr. Chris Mol, huisarts in Etten-Leur, en de Katholieke Provinciale Bond van het Wit-Gele Kruis. In 1969 werd de capaciteit uitgebreid van 40 naar 120 plaatsen. Op het terrein kwam ook een school voor speciaal basisonderwijs.

In 1999 maakte het karakteristieke rechthoekige witte gebouw plaats voor kleinschalige leefgroepen voor kinderen van 0 – 14 jaar en een medisch kinderdagverblijf. In 2020 sloot de jeugdzorginstelling de deuren. Vanaf 2022 is het, als overbrugging naar verdere ontwikkeling, tijdelijke huisvesting voor diverse groepen bewoners.

scan de QR-code en luister

De Krabbebossen is één van vijftien locaties in West-Brabant waar de afgelopen honderd jaar kinderen zijn opgevangen vanwege gezondheid, voor onderwijs of omdat zij thuis in de knel zaten. Nu die voorzieningen veel beter beschikbaar zijn, blijven kinderen vaker thuis en vervullen veel locaties die functie niet meer.

De vijftien locaties laten zien, dat hulp aan kinderen in de knel onlosmakelijk verbonden is met de persoonlijke inzet van jeugdzorgwerkers voor deze kinderen, ongeacht de politieke, maatschappelijke of religieuze realiteit van het moment. En ongeacht om welke kinderen het ging: van wezen en schoolinternaten tot kinderen, die thuis in de knel zaten. Kinderen herinneren het zich vaak als een ingrijpende ervaring, in het gezin en soms ook in het internaat. Maar meestal kwam ergens wel een omslag. Wat maakte voor hen het verschil? Luister naar hun verhaal via de QR-code.

Beluister alle verhalen op: www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl

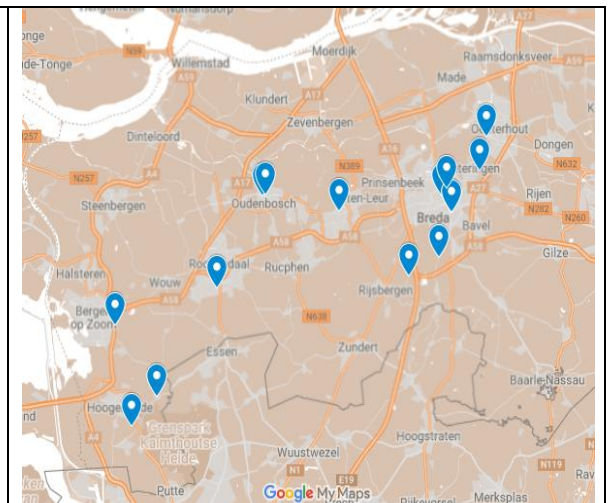
geschiedenis jeugdzorg west-brabant

DE MASTROOD FONDSEN

het Prins Bernhard Cultuurfonds

verhalis

Overzicht van vijftien locaties

De podcasts zijn gemaakt door Stichting Verhalis, verteller van levensverhalen.

De podcasts zijn te beluisteren via QR codes op herinneringsborden bij de locaties op het kaartje hierboven en via de links hieronder naar elk van de vijftien podcasts.

De vijftien podcasts per locatie

(gemiddeld 7 minuten per podcast)

1. Opwinding over rolschaatsen, Krabbebossen Rijsbergen

Rondom een villa uit begin 20^e eeuw werd in 1933 een tehuis gebouwd voor kleuters met gezondheidsproblemen. Daarna tot 2019 jeugdzorginstelling en multidisciplinair kinderdagverblijf, met nieuwbouw uit 1997. Inmiddels gesloten. Op het terrein is nog een school voor speciaal basisonderwijs.

Podcast Krabbebossen

Tonny werd als kind onvoorbereid door haar ouders naar de Krabbebossen weggebracht. Zo ging dat in die tijd. Ze kwam daar vanwege haar gezondheid. Begeleidster Loes vertelt een mooi verhaal over het meisje dat rolschaatsen wilde met Sinterklaas. Vanaf 7'00"

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/krabbebossen>

2. Ronnie's melkpakkenboot, Lievenshove Oosterhout

Lievenshove startte na WO II in Bergen op Zoom als opvang voor kinderen van NSB'ers. In 1963 verhuisd naar Oosterhout. In 2019 gesloten. De beeldbepalende personeelsflat is gesloopt, maar de gebouwen van de leefgroepen zijn er nog. Op het terrein is ook een school voor speciaal VO-onderwijs en het minimuseum van Erfgoed Jeugdzorg.

Podcast Lievenshove

Ronnie had een wild plan om een vaartuig te maken van lege melkpakken. Iedereen lachte er om, maar de groepsleiding steunde hem wel in zijn plan en de hele groep verzamelde oude melkpakken. Er heeft nooit iets gevaren, maar dat maakt niet uit. Zijn mentor vond voor hem een weekendadres bij familie waarbij dat contact werd hersteld. <https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcast/lievenshove>

De locaties

3. Liefde voor de zusjes Markiese, Lentehof Breda

In 1966 als gemeentelijke voorziening opgericht kinderhuis en kinderdagverblijf, gelegen op het terrein van de Oranjeboom bierbrouwerij aan de Ceresstraat. Na de fusie in 1995 met Lievenshove en het Meisjeshuis verhuisden het kinderhuis naar de Lange Bedde 1 en het kinderdagverblijf naar stg. Kober.

Podcast Lentehof

Gesprek met de zusjes Markieze, ze kunnen goed verwoorden dat vooral de liefde, die ze kregen van de begeleiders, hen geholpen heeft. (vanaf 2'00" tot 5'00"). Mooi einde (vanaf 5'50") "Ook voor mij is er een plek op deze wereld".

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/lentehof>

4. Samen op vakantie, Tehuis voor studerende en werkende meisjes Breda

In 1972 opgericht als RK meisjeshuis, waarna al snel het pand aan de Lange Bedde in Breda werd gebouwd. Na de fusie met Lievenshove en Lentehof in 1995 werd het crisiscentrum. Vanaf 2015 in gebruik voor multidisciplinair kinderdagverblijf en pleegzorg. Voor die laatste functie heeft Vigere Jeugdzorg het nog steeds in gebruik.

Podcast Meisjeshuis

Samen met de groep op vakantie: "Ik werd niet afgestoten zoals thuis, maar mee genomen. Dat was heel belangrijk voor mij. Als ik hier niet naar toe was gegaan, was ik zeker in de gevangenis terecht gekomen". (vanaf 3'55").

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/vigere-vh-meisjeshuis>

5. Evelyn was mijn moeder, Maria Rabboni Teteringen

In 1946 opgericht door de zusters van Bethanië onder de naam Maria Rabboni. Achter het zusterhuis staan kleinschalige leefgroepen en gezinshuizen. In 1995 werd het onderdeel van De Zuidwester en veranderde de naam in Laanzicht. Sinds 2012 onderdeel van Jutzt en vanaf 2020 zijn er behandelgroepen van Sterk Huis gehuisvest.

Podcast Laanzicht

Suzanne en begeleidster Evelyn hebben een tweegesprek bij hun oude groepshuis. Suzanne ziet haar begeleidster Evelyn nog steeds als haar moeder. Suzanne is onderdeel van de familie van begeleidster Evelyn.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/laanzicht-maria-rabboni>

6. Boosheid leren beheersen, Boddaert dagcentrum schoolgaande jeugd Breda

In de tachtiger jaren werden overal in Nederland Boddaertcentra opgericht, als eerste serieus alternatief voor internaten. Dat markeerde ook de overgang van intramurale jeugdzorg naar ambulante hulp. In Breda kwam het terecht in het vroegere weeshuis (uit 1606) tegenover het Casino. Eerst zelfstandig, in 1995 bij de Zuidwester en vanaf 2012 bij Jutzt, geïntegreerd met andere daghulp.

Podcast Boddaert Breda

Marianne was begeleidster van het eerste uur. In het begin van de podcast doet ze schreeuwende ouders na. Verder vertelt ze dat een jongetje haar buik schopt, daarna praat ze het met hem uit: resultaat? Voortaan tot 10 tellen.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/burgerweeshuis-vh-boddaert>

7. Geef kinderen duidelijkheid, de Mark onderdeel de Klokkenberg Breda

In 1951-1953 gebouwd als sanatorium. Later verbreed naar hartchirurgie, epilepsie centrum en kinderpsychiatrische centrum de Mark. De kinderpsychiatrie verhuisde in 2011 naar GGZ Breburg aan de Poolseweg in Breda. Rijksmonument Landgoed de Klokkenberg is verbouwd tot zo'n 120 woningen en ca. 90 appartementen.

Podcast kinderpsychiatrisch centrum de Mark

Een oud medewerker vertelt dat hij een stoel van de kamer van een getraumatiseerde jongen leent en die later weer terug zal zetten. Hij liet dit de jongen ook weten. Dit bleek erg belangrijk te zijn voor de jongen, hierdoor voelde hij zich gezien.

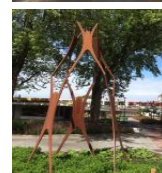
<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/klokkenberg-vh-afdeling-de-mark>

8. Puber verwerkt rouw, Pleegzorg Breda

Gebouwd in 2000 voor het toenmalig Bureau Jeugdzorg (ambulante jeugdhulp en jeugdbescherming). Van 2010 tot 2020 thuisbasis van ambulante jeugdhulp en pleegzorg van Tender en na de fusie in 2012 met de Zuidwester van Jutzt. Tegenwoordig zorgcampus van Careflex. Eind van de straat het Erasmusplein, met het jeugdzorgbeeld van J. Rijnen: 'Geef me handen om te gaan staan'.

Podcast Pleegzorg

Gesprek met pleegouders en hun pleegdochter. Laat zien hoe je kunt vertrouwen op het verantwoordelijkheidsgevoel van kinderen. Puber in de rouw (weeskind), komt langzaam los. <https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/zorgcampus-vh-pleegzorg-en-bureau-jeugdzorg>

9. Onverschilligheid is masker, De Driekant Roosendaal

De fusie van Lievenshove, Lentehof en Meisjeshuis in Breda in 1995 maakte het mogelijk om een 24-uurs voorziening te bouwen in het westelijk deel van de regio. Naast een meisjesgroep was er een gemengde groep en kamertraining. Nu heeft Almata er een crisisgroep/overbruggingsgroep, een FaseHuis en een open groep.

Podcast de Driekant

Mariëlle had moeite met de regels in de zelfstandigheidstraining. Ze wilde geen kasboekje bijhouden van haar uitgaven. Haar begeleidster zag in, dat haar luiheid een masker was voor haar onzekerheid.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/de-driekant>

10. Armand is terug bij Edward Poppe, schoolinternaat Etten Leur

Schoolinternaten, vaak samen met een seminarie, werden de eerste helft van de 20^e eeuw opgericht, toen op het platteland weinig scholen waren. In 1951 opende de Broeders van Liefde internaat Edward Poppe. Na 1968 daalde het leerlingaantal. In 1995 15 jeugdzorgkinderen. In 2010 gesloten. In 2021 verbouwd tot appartementen.

Podcast Edward Poppe

Armand was weeskind en is grotendeels opgegroeid in Edward Poppe. Hij heeft goede herinneringen, bijvoorbeeld dat de broeders in de kapel een discotheek hadden gebouwd. Hij had het zo naar zijn zin op het internaat dat hij nu in het verbouwde complex een appartement heeft gekocht.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/edward-poppe>

11. Björn op acht plekken, waaronder Lievensberg Bergen op Zoom

Na WO II werd landhuis Lievensberg tot 1963 gebruikt als meisjes-afdeling van het nabij gelegen landhuis Lievenshove (waar de jongens verbleven), dat toen stond op de plek waar nu het ziekenhuis is. In later jaren werd het een tijd gebruikt als crisiscentrum door eerst stg. Breek en daarna De Zuidwester, die het in 2010 verliet. Inmiddels is het een restaurant met logeerfaciliteiten en rondom een beeldentuin.

Podcast Lievensberg

Björn kijkt rond in zijn oude internaat. Hij vertelt over de acht keer, dat hij is overgeplaatst naar een andere 24 uren plek. Nu is Björn fractievoorzitter in de gemeenteraad Roosendaal met jeugdzorg in zijn portefeuille. Begeleider Coen heeft zelf ook als jongere in de jeugdzorg gezeten. Hij heeft een jongen begeleid wiens ouders buiten zwierven. Toen die jongen 18 werd wilde hij meteen terug naar zijn ouders. Loyaliteit naar ouders is vaak heel groot, leerde Coen.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/lievensberg>

12. Hielke leerde van streng regime, Almata Ossendrecht

Op deze locatie werd in 1935 de Volksabdij opgericht als project voor werkeloze jongeren uit de omgeving. In WO II opvang voor ondervoede kinderen, onderduikers etc. Na de bevrijding internaat met ambachtsschool. Vanaf 1990 internaat voor jongeren in justitieel kader. Sinds 2010 onderdak voor Almata JeugdzorgPlus, 24 uren hoog complexe zorg tbv jongeren/gezinnen.

Podcast Almata

Hielke heeft ondanks het strenge regime goede herinneringen aan de gesloten fase bij Almata. Tijdens zijn verblijf hier heeft hij besloten om het roer om te gooien en iets van zijn leven te gaan maken. Daar is hij trots op. Hij is nu 17 jaar en hij werkt als timmerman, waar hij altijd al van droomde.

Begeleider Leo: "We behandelen het hele systeem, van kind, ouders, etc. Daardoor kunnen ze eerder weer naar huis". Het Thuisbest-project gaat nog verder: op het moment dat het kind in de instelling wordt geplaatst gaat de therapeut in het gezin. Jongere en het gezin kunnen zo nieuwe regelmaat ontwikkelen.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/almata-volksabdij>

13. Aai over de bol, schoolinternaat Saint Louis Oudenbosch

Gesticht in 1840 met gratis les aan enkele kinderen en uitgegroeid tot instituut met bijna 800 leerlingen. Dat verminderde later door beter onderwijs in Nederland. Vanaf 1980 tot 2005 een meisjes- en jongensinternaat voor o.m. kinderen van schippers en kermisexploitanten. Nu is het cultureel erfgoed met appartementen en een evenementenlocatie.

Podcast St. Louis

Schipperskind Richard werd van school gestuurd in de tijd dat hij rouwde om de dood van zijn moeder. Hij heeft nooit iets gemerkt van het misbruik dat op St. Louis ook heeft plaatsgevonden. Wel was er weinig genegenheid. Er was één broeder waarvan hij wel eens een aai over zijn bol kreeg.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/st-louis>

14. Het eerste lekenpersoneel, Pensionsaat Ste. Anna Oudenbosch

Geopend in 1837 door de zusters Franciscanessen uit Roosendaal als dagschool voor meisjes en een weeshuis voor arme kinderen. Het huidige gebouw dateert van 1937. Vanaf ca. 1980 tot 1993 richtte Ste. Anna zich vooral op schippers- en kermiskinderen (ook jongens). Daarna gemeentehuis. Nu in ontwikkeling als cultureel erfgoed en wonen.

Podcast Ste. Anna

Adje en Lia waren de eerste begeleiders in Ste. Anna die geen zuster waren. Als leken brachten ze wel wat leven in de brouwerij. De kinderen sliepen op zalen met chambrettes.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/ste-anna>

15. Luisteren naar heimwee, schoolinternaat Ste. Marie Huijbergen

In het voormalige klooster van de Wilhelmiëten opende Mgr. van Hooijdonk in 1847 een weeshuis dat door de Broeders van Huijbergen later werd uitgebreid tot school-internaat Ste. Marie, en toen ook schippers en kermiskinderen ontving. Na sluiting in 1980 werd het complex deels herontwikkeld voor woningen en appartementen.

Podcast broeders van Huijbergen

Broeder Huub heeft zelf als kind ook op het internaat gezeten. Hij had toen veel last van heimwee. Er was één broeder die aandacht had voor zijn heimwee. Hij kwam naast hem zitten om er over te praten. Later werd broeder Huub zelf groepsleider op het internaat. "Een kind moet zich thuis voelen". Van het misbruik dat daar helaas ook heeft plaatsgevonden, heeft hij niks gemerkt. Niet als kind en ook niet als begeleider.

<https://www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl/podcasts/ste-marie>

Jeugdzorgkenners reageren op de vijftien podcasts

Er zijn over het project veel artikelen verschenen in de regionale pers (zie www.geschiedenisjeugdzorgwb.nl). Zo hoorden we van podcastluisteraars, dat zij het project erg geslaagd vinden.

We zijn toen aan de gang zijn gegaan met een **16e, overkoepelende podcast**. Daarin hebben we drie 'jeugdzorgkenners' gevraagd om de verhalen van de 15 korte podcasts te commentariëren in een overkoepelende podcast, samen met een bloemlezing uit de 15 podcasts. Die 16^e langere podcast wordt op 8 april 2025 gelanceerd in het Stedelijk museum Breda en komt dan op onze website.

Daarmee willen we ook buiten West-Brabant laten zien dat helpen van kinderen in de knel – vroeger en nu, in jeugdzorg of onderwijs – onlosmakelijk verbonden is met de inzet van jeugdzorgwerkers en leerkrachten, ongeacht de maatschappelijke of politieke realiteit van het moment. En daarmee een andere boodschap dan de publiciteit over incidenten en geldtekort in de jeugdzorg.

Want het is ons opgevallen, dat alle interviews dezelfde rode draad hadden: persoonlijke aandacht. Het écht naar kinderen luisteren, af en toe een aai over de bol, het feit dat kinderen zich gezien en begrepen voelen, hebben vaak het verschil gemaakt.

De andere rode draad is dat jeugdzorg behalve een beroep ook een 'maatschappelijke roeping' is. Jeugdzorg is niet alleen een vak, er is ook talent, toewijding en compassie nodig. Omdat dat in alle podcasts naar voren kwam, hebben we jeugdzorgkenners gevraagd of daar conclusies aan te verbinden zijn.